

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഏകോനവിംശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഏകോനവിംശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി വൈരോചനേർവാക്യം ധർമയുക്തം സ സൂന്യതം ।

നിശമ്യ ഭഗവാൻ പ്രീതഃ പ്രതിനന്ദേദമബ്രവീത് ॥ 1 ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച

വചസ്സവൈതജ്ജനദേവ സൂന്യതം

കുലോചിതം ധർമയുതം യശസ്കരം ।

യസ്യ പ്രമാണം ഭൃഗവഃ സാമ്പരായേ

പിതാമഹഃ കുലവൃദ്ധഃ പ്രശാന്തഃ ॥ 2 ॥

ന ഹ്യേതസ്മിൻ കുലേ കശ്ചിന്നിഃസത്തഃ കൃപണഃ പുമാൻ ।

പ്രത്യാഖ്യാതാ പ്രതിശ്രുത്യ യോ വാദാതാ ദ്വിജാതയേ ॥ 3 ॥

ന സന്തി തീർഥേ യുധി ചാർഥിനാർഥിതാഃ

പരാങ്മുഖാ യേ ത്വമനസിനോ നൃപാഃ ।

യുഷ്മാക്കുലേ യദ്യശസാമലേന

പ്രപ്ലാദ ഉദ്ഭാതി യഥോഡുപഃ ഖേ ॥ 4 ॥

യതോ ജാതോ ഹിരൺയാക്ഷശ്ചരണേക ഇമാം മഹീം ।

പ്രതിവീരം ദിഗ്വിജയേ നാവിന്ദത ഗദായുധഃ ॥ 5 ॥

യം വിനിർജ്ജിത്യ കൃച്ഛ്രണ വിഷ്ണുഃ ക്ഷോഭാധാര ആഗതം |
നാത്മാനം ജയിനം മേനേ തദ്വിർയം ഭൂർയനുസ്മരൻ || 6 ||

നിശമ്യ തദ്വധം ഭ്രാതാ ഹിരണ്യകശിപുഃ പുരാ |
ഹന്തും ഭ്രാതൃഹണം ക്രുദ്ധോ ജഗാമ നിലയം ഹരേഃ || 7 ||

തമായാന്തം സമാലോക്യ ശൂലപാണിം കൃതാന്തവത് |
ചിന്തയാമാസ കാലജ്ഞോ വിഷ്ണുർമായാവിനാം വരഃ || 8 ||

യതോ യത്ത്വേഹം തത്രാസൗ മൃത്യുഃ പ്രാണഭൃതാമിവ |
അത്ത്വേഹമസ്യ ഹൃദയം പ്രവേക്ഷ്യാമി പരാദ്യശഃ || 9 ||

ഏവം സ നിശ്ചിത്യ രിപോഃ ശരീര -
മാധാവതോ നിർവിവിശ്യേസുരേന്ദ്ര |
ശ്വാസാനിലാന്തർഹിതസൂക്ഷ്മദേഹ -
സ്തത്പ്രാണരന്ധ്രേണ വിവിഗ്നചേതാഃ || 10 ||

സ തന്നികേതം പരിമൃശ്യ ശൂന്യ -
മപശ്യമാനഃ കുപിതോ നനാദ |
ക്ഷോം ദ്യാം ദിശഃ ഖം വിവരാൻ സമുദ്രാൻ
വിഷ്ണും വിചിന്വൻ ന ദദർശ വീരഃ || 11 ||

അപശ്യന്നിതി ഹോവാച മയാൻവിഷ്ടമിദം ജഗത് |
ഭ്രാതൃഹാ മേ ഗതോ നൂനം യതോ നാവർതതേ പുമാൻ || 12 ||

വൈരാഗ്യബന്ധ ഏതാവാനാമൃത്യോരിഹ ദേഹിനാം |
അജ്ഞാനപ്രഭവോ മന്യുരഹമ്മാനോപബൃംഹിതഃ || 13 ||

പിതാ പ്രഹ്ലാദപുത്രസ്തേ തദ്വിദ്വാൻ ദ്വിജവത്സലഃ |
സ്വമായുർദ്വിജലിംഗേഭ്യോ ദേവേഭ്യോദാത്സ യാചിതഃ || 14 ||

ഭവാനാചരിതാൻ ധർമാനാസ്ഥിതോ ഗൃഹമേധിഭിഃ |
ബ്രാഹ്മണൈഃ പൂർവജൈഃ ശൂരൈരൻയൈശ്ചോദ്യമകീർത്തിഭിഃ || 15 ||

തസ്മാത് ത്വത്തോ മഹീമീഷദ്യുണ്യേഹം വരദർഷഭാത് |
പദാനി ത്രീണി ദൈത്യേന്ദ്ര സഞ്ചിതാനി പദാ മമ || 16 ||

നാൻയത്തേ കാമയേ രാജൻ വദാൻയാജ്ജഗദീശ്വരാത് |
നൈനഃ പ്രാപ്തോതി വൈ വിദ്വാൻ യാവദർഥപ്രതിഗ്രഹഃ || 17 ||

ബലിരുവാച
അഹോ ബ്രാഹ്മണദായാദ വാചസ്തേ വൃദ്ധസമ്മതാഃ |
ത്വം ബാലോ ബാലിശമതിഃ സ്വാർഥം പ്രത്യബുധോ യഥാ || 18 ||

മാം വചോഭിഃ സമാരാധ്യ ലോകാനാമേകമീശ്വരം |
പദത്രയം വൃണീതേ യോബുദ്ധിമാൻ ദ്വിപദാശുഷം || 19 ||

ന പുമാൻ മാമുപവ്രജ്യ ഭൂയോ യാചിതുമർഹതി |
തസ്മാദ് വൃത്തികരീം ഭൂമിം വടോ കാമം പ്രതിച്ഛ മേ || 20 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച
യാവന്തോ വിഷയാഃ പ്രേഷാസ്ത്രിലോക്യാമജിതേന്ദ്രിയം |
ന ശക്തൂവന്തി തേ സർവേ പ്രതിപൂരയിതും നൃപ || 21 ||

ത്രിഭിഃ ക്രമൈരസന്തുഷ്ടോ ദ്വിപേനാപി ന പൂർയതേ |
നവവർഷസമേതേന സപ്തദ്വിപവരേച്ഛയാ || 22 ||

സപ്തദ്വിപാധിപതയോ നൃപാ വൈന്യഗയാദയഃ |
അർദ്ധൈഃ കാമൈർഗതാ നാന്തം തൃഷ്ണായാ ഇതി നഃ ശ്രുതം || 23 ||

യദ്യുച്ഛയോപപന്നേന സന്തുഷ്ടോ വർതതേ സുഖം |
നാസന്തുഷ്ടസ്ത്രിഭിർലോകൈരജിതാത്ഥോപസാദിതൈഃ || 24 ||

പുംസോഽയം സംസൃതേർഹേതുരസന്തോഷോഽർഥകാമയോഃ |
യദൃച്ഛയോപപന്നേന സന്തോഷോ മുക്തയേ സ്മൃതഃ || 25 ||

യദൃച്ഛാലാഭതുഷ്ടസ്യ തേജോ വിപ്രസ്യ വർധതേ |
തത് പ്രശാമ്യത്യസന്തോഷാദന്ദസേവാശുശുക്ഷണിഃ || 26 ||

തസ്മാത്ത്രിണി പദാൻയേവ വൃണേ ത്വദ്വരദർശഭാത് |
ഏതാവതൈവ സിദ്ധോഽഹം വിത്തം യാവത്പ്രയോജനം || 27 ||

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇത്യുക്തഃ സ ഹസന്നാഹ വാഛരാതഃ പ്രതിഗൃഹ്യതാം |
വാമനായ മഹീം ദാതും ജഗ്രാഹ ജലഭാജനം || 28 ||

വിഷ്ണവേ ക്ഷാപം പ്രദാസ്യന്തമുശനാ അസുരേശ്വരം |
ജാനംശ്ചികീർഷിതം വിഷ്ണോഃ ശിഷ്യം പ്രാഹ വിദാം വരഃ || 29 ||

ശുക ഉവാച
ഏഷ വൈരോചനേ സാക്ഷാദ്ഭഗവാൻ വിഷ്ണുരവ്യയഃ |
കശ്യപാദദിതേർജാതോ ദേവാനാം കാർയസാധകഃ || 30 ||

പ്രതിശ്രുതം ത്വയൈതസ്മൈ യദനർഥമജ്ഞാനതാ |
ന സാധു മന്യേ ദൈത്യാനാം മഹാനുപഗതോഽനയഃ || 31 ||

ഏഷ തേ സ്ഥാനമൈശ്വര്യം ശ്രീയം തേജോ യശഃ ശ്രുതം |
ദാസ്യത്യാച്ഛിദ്യ ശക്രായ മായാമാണവകോ ഹരിഃ || 32 ||

ത്രിഭിഃ ക്രമൈരിമൻ ലോകാൻ വിശ്വകായഃ ക്രമീഷ്യതി |
സർവസ്യം വിഷ്ണവേ ദത്ത്വാ മൂഢ വർതിഷ്യസേ കഥം || 33 ||

ക്രമതോ ഗാം പദൈകേന ദ്വിതീയേന ദിവം വിഭാഃ |
ഖം ച കായേന മഹതാ താർതീയസ്യ കുതോ ഗതിഃ || 34 ||

നിഷ്ഠാം തേ നരകേ മന്യേ ഹൃപ്രദാതുഃ പ്രതിശ്രുതം |
പ്രതിശ്രുതസ്യ യോനീശഃ പ്രതിപാദയിതും ഭവാൻ || 35 ||

ന തദ്ദാനം പ്രശംസന്തി യേന വൃത്തിർവിപദ്യതേ |
ദാനം യജ്ഞസ്തപഃ കർമ്മ ലോകേ വൃത്തിമതോ യതഃ || 36 ||

ധർമായ യശസ്വീർമായ കാമായ സ്വജനായ ച |
പഞ്ചധാ വിഭജൻ വിത്തമിഹാമുത്ര ച മോദതേ || 37 ||

അത്രാപി ബഹ്യചൈർഗീതം ശൃണു മ്യേസുരസത്തമ |
സത്യമോമിതി യത്പ്രോക്തം യന്നേത്യാഹാനൃതം ഹി തത് || 38 ||

സത്യം പുഷ്പഫലം വിദ്യാദാത്മവൃക്ഷസ്യ ഗീയതേ |
വൃക്ഷേജീവതി തന്ന സ്യാദനൃതം മൂലമാത്മനഃ || 39 ||

തദ് യഥാ വൃക്ഷ ഉന്മൂലഃ ശുഷ്യത്യുദ്യർതത്യേചിരാത് |
ഏവം നഷ്ടാനൃതഃ സദ്യ ആത്മാ ശുഷ്യന്ന സംശയഃ || 40 ||

പരാഗ് രിക്തമപൂർണം വാ അക്ഷരം യത്തഭോമിതി |
യത് കിഞ്ചിദഭോമിതി ബ്രൂയാത് തേന രിച്യേത വൈ പുമാൻ |
ഭിക്ഷവേ സർവമോം കുർവൻ നാലം കാമേന ചാത്മനേ || 41 ||

അഥൈതത്പൂർണ്ണമദ്യാത്മം യച്ച നേത്യനൃതം വചഃ |
സർവം നേത്യനൃതം ബ്രൂയാത് സ ദുഷ്കീർതിഃ ശ്വസൻ മൃതഃ || 42 ||

സ്ത്രീഷു നർമവിവാഹേ ച വൃത്തൗർഥേ പ്രാണസങ്കടേ |
ഗോബ്രാഹ്മണാർഥേ ഹിംസായാം നാനൃതം സ്യാജ്ജുഗുപ്സിതം || 43 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനപ്രാദുർഭാവേ ഏകോനവിംശോധ്യായഃ ||